

Sorgu looduskaitseala kaitsekorralduskava 2016-2025

Keskkonnaamet 2015

Vastavalt looduskaitseaduse § 25. on kaitsekorralduskava kaitstavate loodusobjektide alapõhise kaitse korraldamise aluseks:

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Sorgu looduskaitseala kaitsekorralduskava (edaspidi ka KKK) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi ala)- selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi kaasamiskoosolek 28.10.2015 Tõstamaa Rahvamajas (lisa 2).

Kava koostas Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Marja-Liisa Meriste (GSM 53007063, e-mail Marja-Liisa.Meriste@keskkonnaamet.ee).

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus.....	6
1.3. Huvigrupid	6
1.4. Kaitsekord	6
1.5. Uuritus	7
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	7
1.6.2. Riiklik seire	7
1.6.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	7
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid	8
2.1. Elustik	8
2.2. Kooslused.....	11
3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus.....	12
4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve	13
4.1. Riiklik seire	13
4.1.1. Riikliku haudelinnustiku seire.....	13
4.1.2. Hüljeste seire	13
4.2. Infotahvli paigaldamine	13
4.3. Tähistamine	13
4.4. Kava uuendamine	13
4.5. Eelarve	15
5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine	16
LISAD	19

1. Sissejuhatus

1.1. Ala iseloomustus

Sorgu saar (KLO1000627)¹ asub Pärnumaal Pärnu lahe ja Liivi lahe ja Kihnu väina piiril, Manilaiu lähedal. Regionaalselt kuulub Tõstamaa valla Manija küla ja Kihnu valla Lemsi küla koosseisu. Sorgu looduskaitseala (LKA) pindala on 274 hektarit ja hõlmab endas Sorgu saart 6,3 ha ning seda ümbritsevat mereala 265,7 ha ulatuses.

Sorgu saar on väljavenitatud kujuga põhja-lõuna suunaline väikesaar, mis pole praegu püsivalt asustatud kuid sinna on rajatud piirivalve ja merenduse tarbeks ehitised nagu tuletorn, majakavahi maja, kelder, saun ja ladu ja kaev. Saar ise on merest väljaulatuv devoni aluspõhjaline moreenkõrgendik, mille kõrgus küündib põhjatipus 4,5 meetrini üle mere pinna ning mille vähene puittaimestik koosneb kadakast, kibuvitsast, verevast kontpuust, saarest, toomingast ja pihlakast (Tõstamaa valla koduleht).

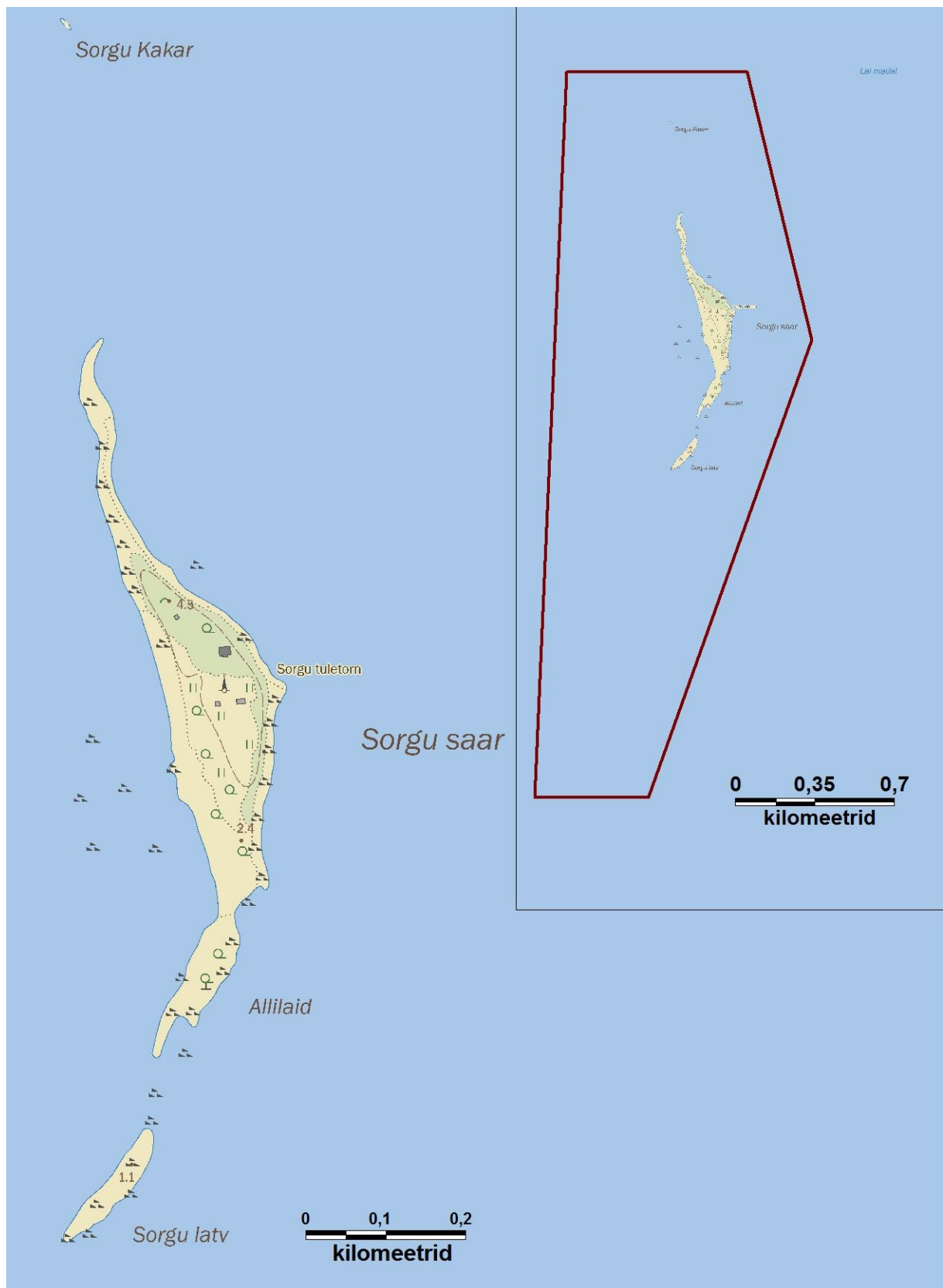
Sorgu saar on kaitse all kohaliku tähtsusega objektina alates 12.07.1991 Pärnu maakonnavalitsuse määrusega nr 319 Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta, Sorgu looduskaitseala on moodustatud 2014.03.07 Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2014. a määruse nr 35 „Sorgu looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“ alusel. Looduskaitseala on loodud kaitsmaks mere- ja rannikuelustiku elu- ja sigimispaike ning linnustiku sulgimis- ja rändepeatuspaiku. Sorgu LKA kuulub rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 alade võrgustikku Sorgu loodusala (EE0040358), jääb Pärnu lahe linnualale (EE0040346), Pärnu lahe IBA (Important Bird Area) alale ja Pärnu lahe HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission) alale.

Kaitse-eeskirjaga kaitstakse Sorgu saarel elupaika väikesaared ja laiud (1620)², kogu looduskaitsealal kaitstakse järgnevaid linnuliike ja nende elupaiku: väikekoskel (*Mergus albellus*), räusktiir (*Sterna caspia*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), hallhani (*Anser anser*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), merisk (*Haematopus ostralegus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), alk (*Alca torda*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kalakajakas (*Larus canus*).

---

¹ Kaitstava loodusobjekti kood

² Rahvusvaheliselt kasutatav elupaigatüübi kood

Joonis 1. Sorgu looduskaitseala ja Sorgu saar. (Maa-ameti põhikaart 2015)

1.2. Maakasutus

Sorgu saarel asub üks riigimaa katastriüksus, mille pindala on 0,62 hektarit. ETAK⁴ 2014 järgi on valdavad Sorgu saarel lagealad, mis moodustavad kogu maismaa-alast 79%. Sinna on arvatud nii liivased alad kui rohumaad. Põõsastik moodustab alast 21 %.

1.3. Huvigrupid

Keskkonnaamet – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.

RMK – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel ja ala külastuse korraldamine kaitseala väärtuste soodsa seisundi säilitamiseks ning tutvustamiseks

Külastajad – alale ligipääs ja rekreatiivse taristu olemasolu

Kohalik omavalitsus – ala tutvustamine ja taristu arendamine

Teadustöö tegijad – alale ligipääs

Veeteede amet – alale ligipääs ja olemasolevate objektide kasutus

1.4. Kaitsekord

Sorgu LKA koosneb ühest Sorkholmi sihtkaitsevööndist ja ühest Sorgu madala piiranguvööndist (lisa 1).

Sorkholmi sihtkaitsevööndi (*skv*) pindala on 5,9 ha ja hõlmab valdavalt LKA maismaaosa. Sorkholmi skv kaitse-eesmärk on rannikuelustiku jaoks sobivate elupaikade ja kasvukohtade säilitamine ning mere- ja rannikulindude sigimisala kaitse. Kaitstav elupaigatüüp on väikesaared ning laiud.

Sorgu madala piiranguvöönd (*pv*) ümbritseb Sorkholmi sihtkaitsevööndit ja koosneb valdavalt vee-alast, maismaaosa pindala nagu ka Sorkholmi vööndi puhul, sõltub mereveetasemest. Sorgu madala pv pindala on 268,2 ha ja kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ning mere- ja rannikuelustiku elupaikade säilitamine.

Kaitsealal on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud Sorgu sihtkaitsevööndis ajavahemikul 1. aprillist 15. juulini. Sorgu sihtkaitsevööndis so Sorgu saarel on lubatud kuni kümne inimesega rahvaürituste korraldamine. Kui soovitakse korraldada sellest suurema rahvaarvuga üritust, siis on vaja taotleda kaitseala valitseja (Keskkonnaamet) nõusolekut. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud juhul kui alal on olemas lõkkekoht ja telkimisplats, mille rajamine on toimunud kaitseala valitseja nõusolekul.

Kogu kaitsealal on keelatud jahipidamine, välja arvatud jahipidamine väikekiskjatele kaitseala valitseja nõusolekul.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitiste, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu,

---

⁴ Eesti topograafia andmekogu

mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks ning jahiulukeid lisaööta.

Sihtkaitsevööndis on keelatud järgmised tegevused: majandustegevus (*Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärgiks ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud ja mida tehakse tulu saamise eesmärgil, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevused. Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevusi, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärki või seisundit*), loodusvarade kasutamine, inimeste viibimine 1. aprillist 15. juulini, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Keelatud on uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala või kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd ning mootor- ja maastikusõidukitega sõitmine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

Piiranguvööndis on keelatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine 1. aprillist 15. juulini. Erandiks on järelevalve- ja päästetööd, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tööd ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatav teadustegevus.

1.5. Uuritus

1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Laiudude ja väikesaarte elupaik inventeeriti Natura 2000 alade valikul aastal 2002. Kaitsekorralduskava koostamisel ühtegi uuringut ja inventuuri ei teostatud.

1.6.2. Riiklik seire

Sorgu looduskaitsealale jääb kaks seirejaama kus toimub väikeste meresaarte haudelinnustiku ja kormorani seire (Keskkonnaregister). Meresaarte haudelinnustiku seiret on tehtud iga-aastaselt alates 2008. Kormoranide seire toimub hüljeste ja väiksete meresaarte haudelinnustiku seire käigus aastast 2011. Seire on iga-aastane.

. Kaitsealale jääb osaliselt seireala, mis kuulub alamprogrammi hülged, kus on Sorgu saarel seiret teostatud aastatel 2012, 2013 ja leitud 9 hallhüljest aastal 2013. Lisaks viiakse läbi iga-aastast hallhüljeste lennuloendust erinevatel seirealadel. Selle seiremeetodiga hinnatakse hallhüljeste karvavahetusaegset arvukust lesilatel.

1.6.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus

Hetkel teostatavad seired on kaitse-eesmärkide seisundi hindamiseks piisavad, seega kava perioodil inventuure ei planeerita.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

2.1. Elustik

Linnud

Sorgu saar on oluline veelindude pesitsusala. Väikesaarte haudelinnustiku 2014 seirel on Sorgu saarel loendatud 12 seal pesitsevat linnuliiki (Keskkonnaagentuur). Saare linnustiku asustustiheduseks on sel aastal olnud 328,1 paari hektarile. Kõige suurema arvulisem pesitseja on kormoran, 2014 aastal loendati 1956 pesa, neist 611 puudel. Maapinnal asunud pesadest olid 796 munadega ja 30 pesas olid koorunud juba pojad, 510 pesa olid tühjad ning 9 rüüstatud (Rattiste, K.). Nii kormoranile, kui teistele saarel pesitsevatele lindudele on suurimaks ohuteguriks häirimine. Sorgul käiakse kormorani pesi rüüstamas ja korjatakse ka teiste lindude mune. Teiseks ohuks on saarele sattuvad kiskjad sh ka koerad. Jahilukite: rebane, kährrik tuvastamise korral on võimalik kaitseala valitsejaga kooskõlastades nende arvukust reguleerida.

Sorgu looduskaitseala kaitse-eesmärkideks on: väikekoskel (*Mergus albellus*), räusktiir (*Sterna caspia*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), hallhani (*Anser anser*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), merisk (*Haematopus ostralegus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), alk (*Alca torda*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kalakajakas (*Larus canus*). Tabel 1 ja lisa 3 annavad ülevaate liikide pesitsusarvukusest ja eesmärkidest tulevikus.

Eesmärkideks seatud liikide arvukuse ülevaade (haudepaaride arv) Eesti Ornitoloogiaühingu 2013 a aruande „Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2012“ põhjal.

Väikekoskel on meil väiksearvuline läbirändaja ja Eestis ei pesitse. Väikekoskla arvukus on 30 aasta lõikes tugevalt tõusnud, talviseks arvukuseks hinnatakse Eestis 1000-4000 isendit. Räusktiir on Lääne-Eesti laidudel harv haudelind (peamiselt Väinamerel), kelle arvukuseks hinnatakse meil 150-250 haudepaari. Tutt-tiir on Eestis väiksearvuline haudelind Saaremaa ümbruse laidudel ja Suures väinas (700-1000 paari). Tutt-tiir pesitseb väga tihedate kolooniatena. Jõgitiir on stabiilse arvukusega (6000-9000 paari) meie rannikualadel tavaline kurvitsaline. Randtiir on Eestis üsna arvukas liik, kes pesitseb meresaartel ja lagerannikul. Pesitsevate paaride arv on 8000-12000, mõõduka kasvutrendiga. Väiketiir on Eesti rannikul ja laidudel pesitsev harv haudelind, hinnanguliselt 150–300 paari. Vööt-põõsalind on Lääne-Eestis tavaline, mujal suhteliselt harv ja lokaalselt levinud haudelind, kelle arvukus on mõõdukas languses (5000-10000 paari). Vööt-põõsalind elutseb kadastikes, loopealsetel, põõsastunud niitudel ja põõsasluhtadel. Kühmnokk-luige arvukuseks on hinnatud 3500-4000 paari, viimase kümne aasta lõikes on toimunud mõõdukas arvukuse tõus. Hallhani on Eestis levinud põhiliselt Lääne-Eesti lahesoppide ja rannajärvede roostikes, samuti kogu Lääne-Eesti saarestikus. Viimase paarikümne aastaga on liik laiendanud oma leviala Pärnu lahe ja Kihnu ümbruse saartele. Hallhanede arvukus kasvas kuni 1990.-te aastate keskpaigani saavutades maksimumi 1500 paari. Praeguseks on pesitsevate hallhanede arv vähenenud 600–700 paarini. (Roostikulindude kaitse tegevuskava eelnõu; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013). Pesitsevaid tuttvarte arvatakse Eestis olevat 3000-5000 paari. Pesitsevate tuttvartide arvukus on mõõdukas languses, samas on kasvanud talvituvate lindude hulk. Haha arvukus on tugevas languses, nii pesitsevate (2000-4000 paari) kui talvituvate lindude arvu (10-50 isendit) poolest. Tõmmuvaeras on Eesti rannikul harv haudelind, aga tavaline läbirändaja. Hinnanguliselt on Eestis 150–300 tõmmuvaera haudepaari. Rohukoskla (400-600 paari) ja jääkoskla (1500-2000

paari) arvukus on viimase kümne aasta jooksul püsinud stabiilne. Mõlemad liigid suhteliselt tavalised liigid, kes pesitsevad eelkõige saartel ja rannikul. Merisk pesitseb kliburandadel ja saartel ning on oma kontrastse välimuse tõttu kergesti määratav. Meriski arvukus on 2500-3000 haudepaari ja viimasel kümnendil mõõdukas languses. Kivirullija on meie saartel ja rannikuneemel harv, langeva trendiga haudelind (30-50 paari). Alk on meil avamerel sage läbirändaja (peamiselt aprill-mai, oktoober-november) ja talvitaja, väikesaartel väga harv pesitseja (1-10 paari). Liivatüll on Eesti mererandades üldlevinud haudelind, kelle arvukus on viimastel aastatel kahanenud (hinnanguliselt 1000–2000 pesitsevat paari). Liivatüll pesitseb liival või kiviklibul rannikute ääres ja harvem ka kruusaaukudes. Viimastel aastatel on liivatüll arvukus Eestis märkimisväärselt langenud. Punajalg-tildri arvukust hinnatakse 3000-6000 haudepaarile ja arvukus on 30 aasta lõikes mõõdukas languses. Kalakajaka pesitsusaegset arvu hinnatakse 10000-15000 paarile, talvituvaid isendeid on 2000-15000. Kalakajaka seisundit võib hinnata stabiilseks.

Kaitsekorralduskava perioodi ja pikaajalise perioodi eesmärgid liikide arvukusele on toodud tabelis 1.

Mõjutegurid ja meetmed

+ Kaitseala maismaaosa on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse ja kehtestatud on ajaline liikumispiirang

- Liikumispiirangust ei peeta kinni

Meede

Ala tähistuse uuendamine

Infotahvli rajamine

Tabel 1. Liikide staatus, arvukus ning neile seatud lühi- ja pikaajaline eesmärk.

Liik	LKS ⁵	LiD ⁶	KE ⁷ -jah/ei	LoA ⁸ -jah/ei	LiA ⁹ -jah/ei	Haudepaare 2014	Eesmärk 10 a	Eesmärk 30 a
väikekoskel (<i>Mergellus albellus</i>)	II	I	jah	ei	ei	-	sobivad toitumise ja rändel peatumise tingimused Sorgu madala piiranguvööndis	sobivad toitumise ja rändel peatumise tingimused Sorgu madala piiranguvööndis 265,7 ha
räusktiir (<i>Sterna caspia</i>)	II	I	jah	ei	ei	1	1	1
tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>)	II	I	jah	ei	jah	-	80	80

⁵ Looduskaitseadus

⁶ Linnudirektiiv

⁷ Kaitse-eeskiri

⁸ Loodusala

⁹ Linnuala

Liik	LKS ⁵	LiD ⁶	KE ⁷ - jah/ei	LoA ⁸ - jah/ei	LiA ⁹ - jah/ei	Haudepaare 2014	Eesmärk 10 a	Eesmärk 30 a
kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>)	II	II	jah	ei	jah	2	2	2
alk (<i>Alca torda</i>)	II	II	jah	ei	ei	-	1	1
tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>)	III	II	jah	ei	jah	-	50	50
liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>)	III	II	jah	ei	jah	2	3	3
punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>)	III	II	jah	ei	jah	-	2	2
jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>)	III	I	jah	ei	jah	58	200	200
randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>)	III	I	jah	ei	jah	21	200	200
väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>)	III	I	jah	ei	jah	-	2	2
vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>)	III	I	jah	ei	ei	-	1	1
kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>)	-	II	jah	ei	jah	26	5	5
hallhani (<i>Anser anser</i>)	-	II	jah	ei	jah	-	3	3
tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	-	II	jah	ei	jah	-	100	100
hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	-	II	jah	ei	jah	8	8	8
rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>)	-	II	jah	ei	jah	1	1	1
jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>)	-	II	jah	ei	jah	2	10	10
merisk (<i>Haematopus ostralegus</i>)	-	II	jah	ei	ei	5	3	3
kalakajakas (<i>Larus canus</i>)	-	II	jah	ei	jah	4	200	200

2.2. Kooslused

Väikesaared ning laiud (1620) LoD I; LoA- jah; KE- jah

Sorgu looduskaitseala ainsaks loodusdirektiivile vastavaks elupaigatüübiks on väikesaared ja laiud, mis hõlmab Sorgu saart ja ümbritsevaid laidusid/hagusid, mille pindala sõltub mereveetasemest. Natura 2000 eesmärk 3,1 ha elupaigatüübi säilimine seisundiga B. Ala on matkajatele ja suvitajatele atraktiivne, mis aga kahjustab mõnevõrra selle looduslikku väärtust.

Eestis kuuluvad väikesaarte ning laidude elupaigatüüpi väikesaared, mille pindala ei ületa 10 hektarit (Paal, J. 2007).

Pikaajaline kaitse-eesmärk: elupaigatüübi väikesaared ja laiud säilimine pindalal 6,3 ha seisundiga A

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: elupaigatüübi väikesaared ja laiud säilimine pindalal seisundiga B

Mõjutegurid ja meetmed

+ Kaitseala maismaaosa on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse ja kehtestatud on ajaline liikumispiirang

- Liikumispiirangust ei peeta kinni

Meede

Ala tähistuse uuendamine

3. Ala ja selle väärtuste tutvustamine ning külastuskorraldus

Kaitse-eeskirjaga on Sorgul lubatud telkimine ja lõkke tegemine selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas. Sorgul ja seda ümbritsevatel laidudel puuduvad hetkeseisuga rekreatsioonile suunatud ehitised sealhulgas lõkke- ja telkimiskoht. Kohalik omavalitsus on huvitatud saare reguleeritud eksponeerimisest turistiobjektina korrastades alal asuvad hooned. Alale korraldavad reise erinevad seiklusturismifirmad ja kohale tullakse ka omal käel, suvel näiteks kajakimatkaajad. Talvel käiakse saarel piisava merejää olemasolul. Külastus on ajaliselt piiratud liikumiskeeluga 1. aprillist kuni 15. juulini. Piirang on kehtestatud ala kaitseväärtuseks olevate liikide sigimisperioodiks. Selline režiim on vajalik, et tagada linnustiku pesitsus- ja sulgimisaegne rahu. Sorgu saarel on vajalik piiritähiste uuendamine ja infotahvli paigaldamine, mis seletab kaitsekorda, ala väärtusi ja juhendab loodustsäästvalt käituma.

Visioon ja eesmärk

Visioon: Säilib olulisest inimõjust puutumata reguleeritud külastustaritsuga loodusmaastik

Eesmärk: Külastajate arv püsib tasemel, mis ei ohusta kaitsealal olevaid kaitstavaid väärtusi

Mõjutegurid

+ Alale on kehtestatud ajaline liikumiskiirang

- Liikumiskiirangust ei peeta kinni

Meede

Ala tähistuse uuendamine

Infotahvli rajamine

4. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused ja eelarve

4.1. Riiklik seire

4.1.1. Riikliku haudelinnustiku seire

Seire toimub iga-aastaselt. Sorgu laid kuulub alamprogrammi „Väikeste meresaarte haudelinnustik“ Kihnu laidude seirerühma alla.

4.1.2. Hüljeste seire

Sorgul hinnatakse hallhüljeste arvukust ja sigmisedukust maismaaosal, nende karvavahetusaegsel viibimisel lesilates. Seire toimub iga-aastaselt.

4.2. Infotahvli paigaldamine

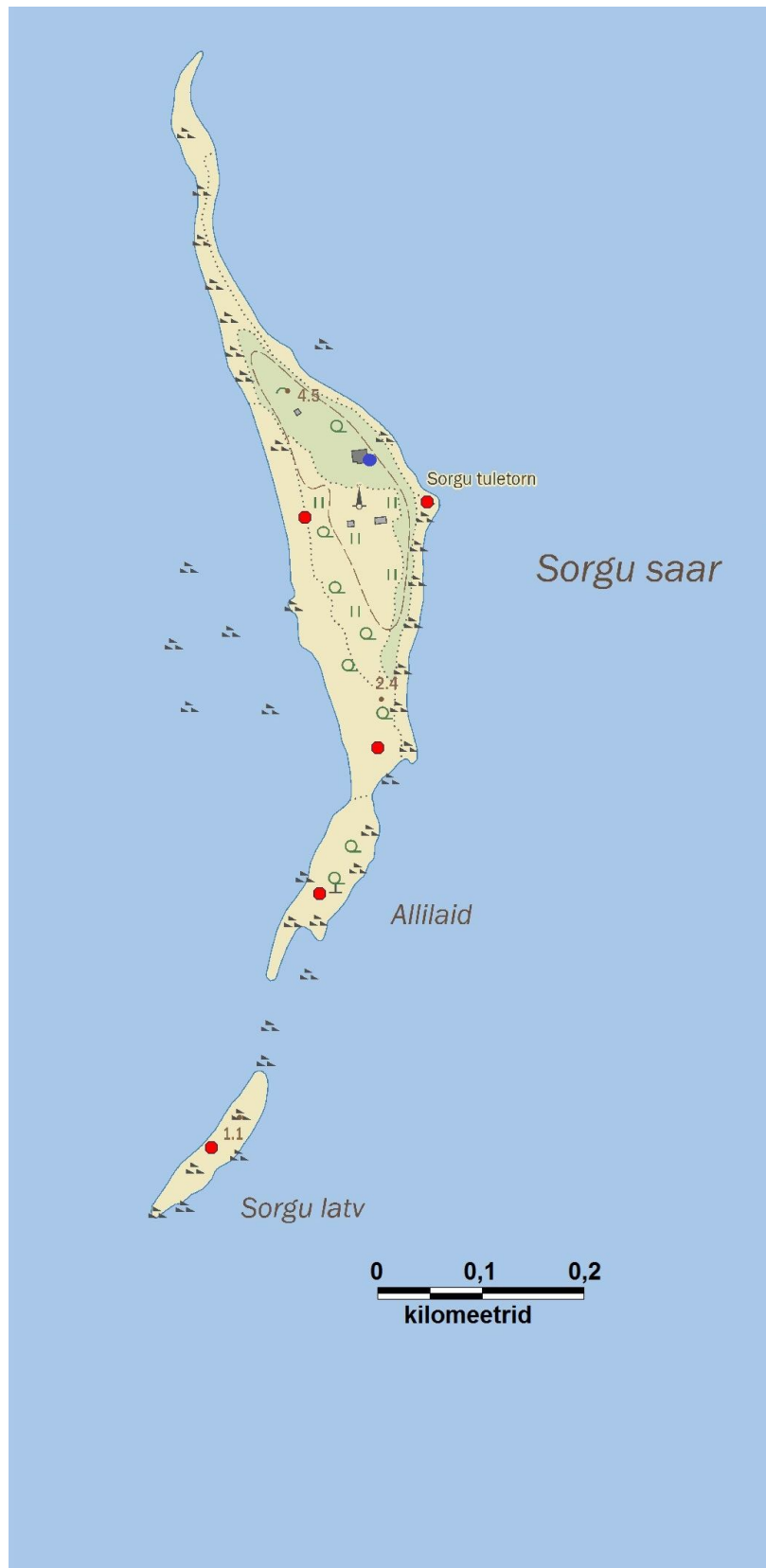
Looduskaitseala külastajate informeerimiseks kehtivast kaitsekorrast ja kaitseväärtustest ning looduskäitumise teadlikkuse tõstmiseks paigaldatakse laiule infotahvel (joonis 2). Teksti koostajaks on Keskkonnaamet.

4.3. Tähistamine

Kaitseala tähistust on tarvis uuendada. Sorgu saarele paigaldatakse viis keskmise suurusega tähist „Sorgu looduskaitseala, Sorkholmi sihtkaitsevöönd, liikumiskeeld 1.04-15.07“. Üks keskmise suurusega tähis tekstiga „Sorgu looduskaitseala, Sorkholmi sihtkaitsevöönd, liikumiskeeld 1.04-15.07“ paigaldatakse laiule Sorgu ladu /Sorgu latv (joonis 2).

4.4. Kava uuendamine

Kaitsekorraldusperioodi teiseks pooleks (2020-2025) uuendatakse ja kaasajastatakse tegevuskava ning eelarve. Kaitsekorralduskava järgnevaiks perioodiks koostamisel arvestatakse vahehindamise infot ja perioodi seire andmetega.

Joonis 2. Tähiste (punased punktid) asukohad Sorgu LKA maismaosal. Sinise punktiga on tähistatud paigaldatava infostendi asukoht. (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus seisuga 22.02.2015)

4.5. Eelarve

Eelarve tabelisse 2 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

I prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;

II prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;

III prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 2. Tegevused ja eelarve

Jrk	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Sadades eurodes															
Seired															
4.1.1	Riikliku haudelinnustiku seire	Riiklik seire	KAUR	I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
4.1.2	Hüljeste seire	Riiklik seire	KAUR	I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Taristu															
4.2	Infotahvli paigaldamine 1tk	Infotahvlite rajamine	KOV/KeA	II	6										6
4.3	Tähistamine 5tk ja tähiste hooldus	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5
Kavad, eeskirjad															
4.4	Kava uuendamine	Tegevuskava	KeA	II										X	X
Kokku					11	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11

Tegevuse elluviija: KeA- Keskkonnaamet, RMK- Riigimetsa Majandamise Keskus, KAUR- Keskkonnaagentuur, KOV- kohalik omavalitsus.

5. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on perioodiliselt teostatud seired ja kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Kaitsekorralduskava perioodi lõpus hinnatakse tulemuste põhjal kaitsekorralduskava edukust. Kaitsekorralduskava on koostatud 10 aastaks (2016-2025). Kaitsekorralduskava täitmise vaheanalüüs teostatakse 2020. aastal, kaitsekorralduskava täitmise analüüs 2025. aastal. Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Tulemuslikkuse hindamiseks võetakse aluseks tabeli 3 näitajad.

Tabel 3. Sorgu looduskaitseala kaitsekorralduskava eesmärkide täitmise hindamise kriteeriumid

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1	väikekoskel	pindala ha	265,7	265,7	Sorgu madala piiranguvööndi pindala
	räuskriir	paaride arv	1	1	Kaitsekorraldus on tulemuslik kui antud arvul pesitseb liik vähemalt ühe aastal viiest
	tutt-tiir		80	80	
	kivirullija		2	2	
	alk		1	1	
	tõmmuvaeras		50	50	
	liivatüll		3	3	
	punajalg-tilder		2	2	
	jõgitiir		200	200	
	randtiir		200	200	
	väiketiir		2	2	
	vööt-põõsalind		1	1	
	kühmnokk-luik		5	5	

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
	tuttvart		100	100	
	hahk		8	8	
	rohukoskel		1	1	
	jääkoskel		10	10	
	merisk		3	3	
	kalakajakas		200	200	
2.2	väikesaared ja laiud	pindala ha	3,1	3,1	

KASUTATUD KIRJANDUS

Elts et al 2013 „Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2012“ Eesti Ornitoloogiaühing. Tartu

Keskkonnaagentuur. 2015. Väikeste meresaarte haudelinnustiku seire 2014. aasta aruanne Keskkonnaregister: <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main> (02.09.2015)

Maa-ameti kaardirakendus internetis: <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis> (26.09.2015)

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat, Tallinn.

Rattiste, K. 2014 „Kormorani levik ja arvukus eestis 2014“ Eesti Ornitoloogiaühing. Tartu

Sorgu looduskaitseala kaitse-eeskiri. RT I, 18.03.2014, 5
<https://www.riigiteataja.ee/akt/118032014005&leiaKehtiv> (26.09.2015)

Tõstamaa valla koduleht (http://www.tostamaa.ee/client/default.asp?wa_id=210) (08.08.2015)

LISAD

Lisa 1. Sorgu looduskaitseala kaitse-eeskiri

Väljaandja: Vabariigi Valitsus

Akti liik: määrus

Teksti liik: algtekst-terviktekst

Redaktsiooni jõustumise kp: 28.03.2014

Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv

Avaldamismärge: RT I, 18.03.2014, 5

Sorgu looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 07.03.2014 nr 35

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eesmärk

(1) Võetakse kaitse alla ala Pärnu maakonnas Tõstamaa vallas Manija külas ja Kihnu vallas Lemsi külas, mille nimeks saab Sorgu looduskaitseala² (edaspidi kaitseala).

(2) Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta ja säilitada:

1) mere- ja rannikuelustiku elu- ja sigimispaike ning linnustiku sulgimis- ja rändepeatuspaiku;

2) laidude maastikuilmel;

3) liike, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I või II lisas, ning I lisas nimetamata rändlinde. Need liigid on väikekoskel (*Mergus albellus*), räuskiir (*Sterna caspia*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), võöt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), hallhani (*Anser anser*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), merisk (*Haematopus ostralegus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), alk (*Alca torda*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kalakajakas (*Larus canus*);

4) elupaigatüüpi, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. See elupaigatüüp on väikesaared ning laiud (1620)³.

(3) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ning üheks piiranguvööndiks.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala piir

Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas¹⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

( ) Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiri kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud § 11 punktis 3 sätestatud juhul sihtkaitsevööndis.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades asjaõiguseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud.

§ 6. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud jahipidamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul jahipidamine väikekiskjatele.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) anda nõusolekut väikeehitiste, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 8) jahiulukeid lisasööta.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

(3) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil kui kaitseala valitsejal on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

3. peatükk

Sihtkaitsevöönd

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala maismaaosa seal väljakujunenud või kujunevate looduslike koosluste säilitamiseks ning rannikuelustiku elutingimuste ja mitmekesisuse säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on Sorkholmi sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

Sorkholmi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on rannikuelustiku jaoks sobivate elupaikade ja kasvukohtade säilitamine ning mere- ja rannikulindude sigimisala kaitse. Kaitstav elupaigatüüp on väikesaared ning laiud.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud:

1) kuni kümne osalejaga rahvaürituse korraldamine. Rohkem kui kümne osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul;

2) telkimine ja lõkketegemine kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud ja tähistatud kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

1) pilliroo ja adru varumine;

2) elustiku liigikoosseisu säilimise tagamiseks ja kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus.

§ 11. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

1) majandustegevus;

2) loodusvarade kasutamine;

3) inimeste viibimine 1. aprillist 15. juulini, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel;

4) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala või kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd;

5) mootor- ja maastikusõidukitega sõitmine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

4. peatükk

Piiranguvöönd

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala piires olev veeala.

(2) Kaitsealal on Sorgu madala piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Sorgu madala piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ning mere- ja rannikuelustiku elupaikade säilitamine.

§ 14. Lubatud tegevus

Piiranguvööndis on lubatud:

1) majandustegevus;

2) ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine 1. aprillist 15. juulini. 1. aprillist 15. juulini on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

1) kaldajoone muutmine;

2) uue ehitise püstitamine.

5. peatükk

Lõppsätted

§ 16. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 17. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määruses nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

1) määruse §-s 1 asendatakse läbivalt sõnad „nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ” sõnadega „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi nr 2009/147/EÜ”;

2) esimene normitehniline märkus sõnastatakse järgmiselt:

„1 Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).”;

3) kolmas normitehniline märkus sõnastatakse järgmiselt:

„3 Hoiualade piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades Lamberti koonilist Euref EST 92 projektsiooni, kinnitatud kaitsealade välispiiride ja maakatastri andmeid seisuga juuni 2004. a. Pärnu jõe hoiuala välispiir on märgitud lisas esitatud kaartidel, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000), LEST 97 1 mm täpsusega (EUREF89) projektsiooni ja maakatastri andmeid seisuga aprill 2010. a. Pärnu lahe hoiuala välispiir on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee)”.

4) määruse lisas esitatud Pärnu lahe hoiuala kaardid („Pärnu lahe_1”, „Pärnu lahe_2”, „Pärnu lahe_3”, „Pärnu lahe_4”) asendatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud kaartidega (lisatud).

§ 18. Kehtetuks tunnistamine

Pärnu Maakonnavalitsuse 12. juuli 1991. a määruse nr 319 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta” lisa 1 punkt 35 tunnistatakse kehtetuks.

§ 19. Menetluse läbiviimine

Kaitseala kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viidi läbi keskkonnaministri 5. aprilli 2011. a käskkirjaga nr 486 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas5 .

§ 20. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

1 EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

2. Kaitseala on moodustatud Pärnu Maakonnavalitsuse 12. juuli 1991. a määrusega nr 319 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta” kaitse alla võetud Sorgu saare baasil. Mereala on olnud kaitse all Pärnu lahe hoiuala raames, mis on moodustatud Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktist 45 hõlmab kaitseala osa Pärnu lahe linnualast ning tulenevalt eelnimetatud korralduse lisa 1 punkti 2 alapunktist 402 Sorgu loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

3 Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale.

4 Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (möötkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

5 Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Andrus Ansip

Peaminister

Keit Pentus-Rosimannus

Keskkonnaminister

Aivar Rahno

Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes

Lisa 1 Sorgu looduskaitseala

[Kaart](#)

Lisa 2. Kaitsekorralduskava koostamise käigus tehtud ettepanekute koond.

Sorgu looduskaitseala kaitsekorralduskava avalik arutelu

Tõstamaa rahvamajas 28.10.2015, algus 16.00

Osalejad: Marja-Liisa Meriste, Kadri Hänni, Alo Tomson, Anu Peterson, Hannes Vask, Urmas Õunap.

Marja-Liisa Meriste tutvustab kaitsekorralduskava eelnõud ja alal kehtivaid kaitse-eeskirjast tulenevaid kitsendusi.

U. Õunap: Kas ajaline mootorpaadiga liikumiskeeld laieneb ka Veeteedeametile?

K. Hänni: Veeteedeameti viibimine alal on järelevalvetöö ja sellele kooskõlastamise kohustus ei laiene.

U. Õunap: kas olemasolevate hoonete remontimisele ei laiene liikumiskeeld?

K. Hänni: kaitse-eeskiri kehtib ja see ei anna võimalust liikumiskeelu ajal saarel viibimiseks kaalutlusotsuse tegemiseks. Hoonete hoolduse ja remondi puhul tuleb arvestada liikumiskeelu ajaga.

H. Vask: KKK punktis 2.1. on kirjas, et 2014 pesitses 12 liiki linde. 70ndatel 30-40 lindu. Liikide arv on vähenenud kuigi liikumist on piiratud.

M-L. Meriste: ei oska ajalugu kommenteerida

U. Õunap: kormorani kaitse ja inimese eemal hoidmine on selle põhjustanud!

M-L. Meriste: kormoran ei ole ala kaitse-eesmärgiks. liikide arvukuse muutumine on looduslik protsess.

H. Vask: Kormoranid ja erosioon hävitavad kohaliku elu seal ära, mulla kiht on saarel väga õhuke ja see ei taastu niipea.

M-L. Meriste: taimeliike me ei katse, seetõttu ei ole erosioon ohuks. Taimestiku olemasolu ei ole oluline, oluline on saare kui elupaigatüübi säilimine.

H. Vask: vanasti oli Sorgul rannaniidu kooslus ja seda hooldati. Väga ilus oli.

A. Tomson: Võiks teha nagu Turu saarestikus, et ala karjatatakse ja pakutakse ekstreemturismi – võimalust saarel ööbida.

K. Hänni: Sorgul on suvine liikumiskeeld ja pesitsevate lindude kaitseks ei ole see lubatav.

U. Õunap: probleem on selles, et inimesed käivad koos koertega. Koerad kraapisid saarel kõik segamini.

H. Vask: rebane oli Sorgul kogu suvel koos poegadega. Miks neil lubatakse pesi rüüstata.

K. Hänni: KeA saab vajaduse korral korraldada väikekiskjate arvukuse reguleerimist väikesaartel.

M-L. Meriste: saame lisada KKK-sse, et selliseid olukordi lahendatakse juhtumipõhiselt.

A. Peterson: kas on lubatud olemasolevate hoonete hooldus ja remont?

K. Hänni: vastavalt kaitse-eeskirjale on lubatud ehitiste hooldustööd. Kõik tegevused, mis vajavad ehitusluba ja ehitisteatist, on lubatud KeA nõusolekul.

A. Tomson: lisada KKK-sse, et on huvi loodushariduskeskus teha.

K. Hänni: on mainitud, kuid tegevusena me ei käsitle, eelarvesse ei pane.

U. Õunap: kas on uuritud, mis liik millisele liiga teeb.

K. Hänni: loodus reguleerib end ise, liikide arvukus muutub ka ajas.

M-L. Meriste: suhtumine erinevatesse liikidesse ongi erinev. Kormoran on saanud halva kuvandi, aga teda ei pea kaitsealal jahtima.

U. Õunap: kahju, et ei saa säilitada seda ilusat saart. Kormoranid ja inimeste eemal hoidmine rikuvad kõik ära.

M-L. Meriste: loodusprotsessid on pikemad kui inimese mälu. Kormoranid lihtsalt on praegu Sorgul varem oli põhimass Kumaril.

A. Tomson: kas pole plaanis kormorani arvukust seal piirata?

M-L. Meriste: tegemist on linnualaga ja linnualal linnujahti üldjuhul ei peeta. Sorgul ei ole vajalik kormoranide küttimine.

Lõpp 17.00

Lisa 3. Väärtuste koondtabel.

Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
			<i>Elustik (2.1)</i>		
2.1	väikekoskel	sobivad toitumise ja rändel peatumise tingimused Sorgu madala piiranguvööndis	-Liikumispiirangust ei peeta kinni	Ala tähistuse uuendamine Infotahvli rajamine	sobivad toitumise ja rändel peatumise tingimused Sorgu madala piiranguvööndis
	räuskiir	kaitsealal pesitseb vähemalt 1 räuskiiru paar			kaitsealal pesitseb 1 räuskiirupaar
	tutt-tiir	kaitsealal pesitseb vähemalt 80 tutt-tiiru paari			kaitsealal pesitseb 80 tutt-tiiru paari
	kivirullija	kaitsealal pesitseb vähemalt 2 kivirullija paari			kaitsealal pesitseb 2 kivirullija paari
	alk	kaitsealal pesitseb vähemalt 2 algi paari			kaitsealal pesitseb 2 algi paari
	tõmmuvaeras	kaitsealal pesitseb vähemalt 50 tõmmuvaera paari			kaitsealal pesitseb 50 tõmmuvaera paari
	liivatüll	kaitsealal pesitseb vähemalt 3 liivatüllide paari			kaitsealal pesitseb 3 liivatüllide paari
	punajalg-tildri	kaitsealal pesitseb vähemalt 2 punajalg-tildri paari			kaitsealal pesitseb 2 punajalg-tildri paari
	jõgitiir	kaitsealal pesitseb vähemalt 200 jõgitiiru paari			kaitsealal pesitseb 200 jõgitiiru paari
	randtiir	kaitsealal pesitseb vähemalt 200 randtiiru paari			kaitsealal pesitseb 200 randtiiru paari
	väiketiir	kaitsealal pesitseb vähemalt 2 väiketiiru paari			kaitsealal pesitseb 2 väiketiiru paari
	vööt-põõsalind	kaitsealal pesitseb vähemalt 1 vööt-põõsalinna paar			kaitsealal pesitseb 1 vööt-põõsalinna paar
kühmnokk-luik	kaitsealal pesitseb vähemalt 5 kühnokk-luige paari	kaitsealal pesitseb 5 kühnokk-luige paari			

Jrk	Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
	hallhani	kaitsealal pesitseb vähemalt 3 hallhane paari			kaitsealal pesitseb 3 hallhane paari
	tuttvart	kaitsealal pesitseb vähemalt 100 tuttvardi paari			kaitsealal pesitseb vähemalt 100 tuttvardi paari
	hahk	kaitsealal pesitseb vähemalt 8 haha paari			kaitsealal pesitseb 8 haha paari
	rohukoskel	kaitsealal pesitseb vähemalt 1 rohukoskla paar			kaitsealal pesitseb 1 rohukoskla paar
	jääkoskel	kaitsealal pesitseb vähemalt 10 jääkoskla paari			kaitsealal pesitseb 10 jääkoskla paari
	merisk	kaitsealal pesitseb vähemalt 3 meriski paari			kaitsealal pesitseb 3 meriski paari
	kalakajakas	kaitsealal pesitseb vähemalt 200 kalakajaka paari			kaitsealal pesitseb 200 kalakajaka paari
2.2	väikesaared ja laiud	elupaigattüübi väikesaared ja laiud säilimine pindalal 6,3 ha seisundiga A	-Liikumispiirangust ei peeta kinni	Ala tähistuse uuendamine Infothavli rajamine	elupaigattüübi väikesaared ja laiud säilimine pindalal 6,3 ha seisundiga B